

Pedodonti

Om specialiteten

Specialiteten pedodonti karaktäriseras av utredning, diagnostisering och behandling av patienter som utgörs av barn och ungdomar med komplexa vårdbehov. Patienterna kan ha såväl systemsjukdomar och funktionsnedsättningar som en komplicerad odontologisk problematik.

Kompetensområdet omfattar bl.a.

- fördjupade kunskaper om den normala utvecklingen och tillväxten hos barn och ungdomar,
- fördjupade kunskaper om sjukdomar och tillstånd som specifikt drabbar växande individer,
- kunskaper om sambanden mellan livsstilsfaktorer och hälsa hos barn och ungdomar,
- utredning, diagnostisering, förebyggande, behandling och uppföljning av barn och ungdomar som har orala sjukdomar eller tillstånd eller störningar, och
- fördjupade kunskaper om barn och ungdomars särskilda förutsättningar och behov vid odontologiskt omhändertagande.

Samverkan med andra specialiteter och professioner eller yrkesgrupper i tandvården såväl som i hälso- och sjukvården är centralt för specialiteten.

Om målbeskrivningen

Tandläkarnas ST är en målstyrd utbildning vilket innebär att den utgår från uppsatta mål. Dessa mål finns presenterade i en målbeskrivning för varje specialitet. I målbeskrivningen anges den kompetens som en nybliven specialist inom specialiteten ska ha. Den ska användas i utformningen av en ST-tandläkares utbildning och vid bedömningen av hans eller hennes kompetens.

Målbeskrivningen är indelad i olika delmål. De har olika omfattning och kan ta olika lång tid att uppnå. Några av delmålen är specialitetsövergripande (SÖ). De är likadant formulerade och gäller för flera specialiteter. Andra är specialitetsspecifika och gäller alltså endast för en specialitet.

Delmålen består av strecksatser. Vissa av dem inleds med formuleringen ”uppvisa kunskap om” och anger vilka *kunskaper* som en ST-tandläkare ska ha tillägnat sig under utbildningen. Andra inleds med ordet ”kunna” och anger antingen *färdigheter* eller *förhållningssätt* som en ST-tandläkare ska ha utvecklat under sin utbildning.

Odontologiskt omhändertagande används i målbeskrivningen som en vid benämning för de åtgärder som en tandläkare vidtar inom ramen för sin specifika specialistkompetens, såväl polikliniskt som i slutenvård. Åtgärderna omfattar t.ex. utredning, bedömning, diagnostisering, prognostisering, behandling och uppföljning. Behandlingen kan vara såväl förebyggande som rehabiliterande, såväl kirurgisk som icke-kirurgisk. Även remittering till andra aktörer i vård (tandvård och hälso- och sjukvård) och omsorg kan ingå i *odontologiskt omhändertagande*.

Målbeskrivning för specialiteten pedodonti

Denna målbeskrivning innehåller delmålen:

SÖ 1 – SÖ 8

Pedodonti 1 – Pedodonti 14

Specialitetsövergripande delmål

SÖ 1	Kompetenskrav
Leda professionsutvecklingen	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna ta ansvar för utvecklingen av undersöknings- eller behandlingsrutiner inom den egna specialiteten – kunna förmedla kunskaper inom den egna specialitetens ämnesområde till olika målgrupper – kunna ta ansvar för samverkan mellan den egna specialiteten och t.ex. andra specialiteter, professioner och organisationer – kunna ta ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen – kunna ta ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs med utgångspunkt i systematiska utvärderingar av arbetsplatsens processer och rutiner – kunna ta ansvar för integrering och utfasning av tekniker och metoder

SÖ 2	Kompetenskrav
Samhällsodontologi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna tillämpa lagar och andra författningar som gäller för specialisttandvården – uppvisa kunskap om specialisttandvårdens styrning och organisation – uppvisa kunskap om faktorer som påverkar hälsan och skillnader mellan olika grupper i samhället i fråga om den orala hälsan – uppvisa kunskap om hur insatser på samhällsnivå kan påverka den orala hälsan hos befolkningen och hur insatserna kan organiseras

SÖ 3	Kompetenskrav
Kommunikation, pedagogik och samarbete	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna presentera och förklara odontologisk eller medicinsk information på ett tydligt och tillgängligt sätt, såväl muntligt som skriftligt – kunna anpassa sättet att kommunicera med patienter och närstående med utgångspunkt i individuella behov och kommunikativa förmågor – kunna ge patienter och närstående svåra besked respektfullt, empatiskt och med lyhördhet – kunna planera och genomföra undervisning för olika målgrupper – kunna handleda och instruera kollegor och andra medarbetare – kunna ta ansvar för det multiprofessionella teamarbetet kring enskilda patienter

SÖ 4	Kompetenskrav
Vetenskap	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna delta i kunskapsutvecklingen inom den egna specialiteten – kunna kritiskt granska och värdera odontologisk eller medicinsk vetenskaplig information – kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt i det dagliga arbetet

SÖ 5	Kompetenskrav
Etik	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna identifiera etiska problem och analysera dem på ett strukturerat sätt – kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet

SÖ 6	Kompetenskrav
Mångfald och jämlikhet	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i samhället uppstår – uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i tandvården kan förebyggas och motverkas

SÖ 7	Kompetenskrav
Patienter med särskilda behov	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna identifiera patienter med särskilda behov och vidta adekvata åtgärder – kunna samarbeta i nätverk kring patienter med särskilda behov

SÖ 8	Kompetenskrav
Barn	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om barns normala utveckling – uppvisa kunskap om förhållanden under vilka barn kan fara illa, risk- och skyddsfaktorer i samband med att barn far illa samt tecken på att barn far illa

Specialitetsspecifika delmål

Pedodonti 1	Kompetenskrav
Psykologi och psykiatri	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomar och tillstånd kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om vilka faktorer som styr motivation och kooperation hos patienter och deras närstående vid odontologiskt omhändertagande – kunna bedöma hur orofaciala sjukdomar eller tillstånd påverkar patienter och deras närstående – kunna tillämpa metoder som syftar till ökad motivation och kooperation hos patienter och deras närstående – kunna odontologiskt omhänderta patienter med psykisk ohälsa eller psykiatriska sjukdomar eller tillstånd

Pedodonti 2	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd

Pedodonti 3	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur orala sjukdomar eller tillstånd hos en patient påverkar hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd

Pedodonti 4	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om hur reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med reumatologiska sjukdomar eller tillstånd eller övriga systemsjukdomar

Pedodonti 5	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid sällsynta diagnoser och syndrom	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om etiologi till sällsynta diagnoser och syndrom som har betydelse för odontologiskt omhändertagande – uppvisa kunskap om symtom på samt diagnostisering och behandling vid sällsynta diagnoser och syndrom som har betydelse för odontologiskt omhändertagande – kunna bedöma hur sällsynta diagnoser eller syndrom hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med sällsynta diagnoser eller syndrom

Pedodonti 6	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid infektionssjukdomar och infektiösa tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om infektionssjukdomar och infektiösa tillstånd som kan orsaka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektionssjukdomar eller infektiösa tillstånd – uppvisa kunskap om hur infektioner i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader kan påverka det allmänna hälsotillståndet – kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader inför medicinsk behandling

Pedodonti 7	Kompetenskrav
Utveckling och tillväxt	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om avvikelser från barn och ungdomars normala fysiska utveckling och tillväxt – uppvisa kunskap om avvikelser från barn och ungdomars normala psykiska och intellektuella utveckling – kunna odontologiskt omhänderta barn och ungdomar med nedsatt fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga

Pedodonti 8	Kompetenskrav
Bemötande	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om närståendes betydelse vid odontologiskt omhändertagande av barn och ungdomar – kunna beakta patienters hela livssituation vid odontologiskt omhändertagande – kunna göra barn och ungdomar delaktiga vid odontologiskt omhändertagande med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov

Pedodonti 9	Kompetenskrav
Läkemedel	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur läkemedelsbehandling kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna samarbeta med patienter och deras närstående för att uppnå följsamhet till läkemedelsbehandling

Pedodonti 10	Kompetenskrav
Anestesi och sedering	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om metoder inom anestesi och sedering – kunna bedöma behov av anestesi och sedering vid odontologiskt omhändertagande – kunna tillämpa metoder för sedering som ett led i odontologiskt omhändertagande – kunna odontologiskt omhänderta patienter som är sederade eller under narkos

Pedodonti 11	Kompetenskrav
Oral motorik och talrubbingar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om samband mellan oral motorik, oral funktion och kraniofacial utveckling – uppvisa kunskap om utredning och diagnostisering vid avvikelser i det oralmotoriska systemet

Pedodonti 12	Kompetenskrav
Trauma	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om etiologi till dentala, orala och maxillofaciala skador – kunna undersöka och diagnostisera patienter med dentala, orala eller maxillofaciala skador – kunna göra en behandlingsplanering vid dentala, orala eller maxillofaciala skador – kunna odontologiskt omhänderta patienter med dentala, orala eller maxillofaciala skador

Pedodonti 13	Kompetenskrav
Hälsofrämjande arbete	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om livsstilsfaktorer och hur de kan orsaka orala sjukdomar och tillstånd samt andra sjukdomar och tillstånd – kunna ge patienter vägledning i fråga om livsstil med utgångspunkt i deras orala hälsa

Pedodonti 14	Kompetenskrav
Omhändertagande av barn och ungdomar med komplexa odontologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna diagnostisera sjukdomar och tillstånd samt anomalier i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader hos barn och ungdomar – kunna diagnostisera och bedöma samt analysera orsaker till käk-, bett- och tandpositionsavvikelser hos patienter i förskoleåldern och den tidiga skolåldern – kunna odontologiskt omhänderta patienter med sjukdomar eller tillstånd eller anomalier i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader